

Тарбия беришдан мақсад нима? | Тазкия дарслари (355-дарс)

19:00 / 29.11.2025 901

Солиҳлик ўтган умматларда ҳам бўлган. Бу ҳақда Аллоҳ таоло шундай марҳамат қилади:

﴿الْحَدِيدَ لَهُ وَالنَّاطِقَ وَالطَّيْرَ مَعَهُ، أَوْ يَبِجَالٍ فَضَلًا وَمَنَادَا وَدَاءِ إِنَّا وَقَدَّ﴾

﴿بَصِيرٌ تَعْمَلُونَ بِمَا إِنِّي صَالِحًا وَأَعْمَلُوا السَّرْدِ فِي وَقَدَّرَ سَدِغَتِ أَعْمَلُ أَنْ﴾

«Батаҳқиқ, Биз Довудга Ўзимиздан фазл бердик: «Эй тоғлар, у билан бирга (тасбеҳни) қайтаринг ва қушлар ҳам!» (дедик). Ва унга темирни юмшоқ қилдик. Ва (унга): «Совутлар қилгин ва ҳалқаларини ўлчовли қил. Солиҳ амаллар қилинглр. Албатта, Мен нима амал

қилаётганингизни кўриб турувчиман», (дедик)» (Сабаъ сураси, 10-11-оятлар).

Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васалламнинг суннатлари, сийратлари ва ҳадисларида ҳам солиҳлик алоҳида эътиборга сазовор бўлган.

أَمْ نَبِيٌّ قَالَ مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَعٌ هَلْ لَئِيْلٌ لِّوَسْرٍ نَع ، أَمْ هُنَّ عُلَّالٌ يَضْرَبْنَ عُنُقَ نَبِيٍّ نَع
مَفَّيْلَعٌ تَطْحَنُ أَفْ لَبَّحٌ يَفِي رَاغٍ لِيْلٍ أَوْ أَوْفٍ ، رَطْمٌ لِمُهْدَحٍ ، نَوْشَمَتَيْ رَفْنَةَ ثَالِثِ
أَلْأَمْغَا أَوْ رُطْنَا ؛ ضَعْبٌ لِمُهْضَعَبٍ لَأَقَفٍ ، مَهْهَيْلَعٌ تَقَبَطْنَا أَفْ ، لَبَّحٌ لِمُهْدَحٍ صَمُورَاغٍ
؛ مُهْدَحٌ لَأَقَفٍ ، مُكْنَعٌ أُهُجْرَفِي هَلْ لَأَلَعَلْ ، أَوْ بَهَلَلِ أَوْ غَدَا فِ ، هَلْ لَعْلَعٌ حَلَّصَ أَهُؤْمُتْ لَمَع
إِذِإْفٍ ، مَهْهَيْلَعٌ عِيْرَا ، رَاغٌ صُؤَيْبِصٍ لَوِيْلٍ ، نَارِي بَكِنَاخِي شَرْنَا دِلْ أَوْ يَلِنَاكُ هُنَّ لِمُهْهَلَلِ
تَادُتْ رَحَاتُ سَايِيْنَاوِي ، نَبَلْبَقِ أُمُهْتَيْ قِسْفٍ ، يَدِلْ أَوْ بَتَادْبَفٍ ، تَبَلْحٌ مَهْهَيْلَعٌ تَحْرَا
تُمُوقَفٍ ، بُلْحٌ تَنْكُ أَمَكُ تَبَلْحَفٍ ، أَمَانٌ دَقِ أُمُهْتَيْ دَجَوْفٍ ، تَيْسَمٌ أَيْتَحِ مَلَفٍ مَوِي
دَنْعَنَ وَغَضَاتِي هَيْبِصِلْ أَوْ ، هَيْبِصِلْ أَيْ قِسْفَانَا هَرْكَاوُ ، أُمُهْطِقُوْنَا نَاهَرْكَا ، أَمُهْهَسُوْنَا دَنْعَنَ
جُرْفَا فِ ، كَهَجْوَءَاغْتَبَا كَلْدُتْلَعَفِي يِنَانَا مَلْعَتَتْ تَنْكُنَا فِ ، رَجْفَا لَعْلَطِي تَحِي مَدَقِ
؛ رَحْلَا لَأَقَوِي ، أَمَسَلَا أَهْنَمُ أَوْ أَرْفٍ ، هَلْ لَجَرْفَفٍ ، أَمَسَلَا أَهْنَمُ يَرَنَ هَجْرُفٍ أَهْنَمُ أَنْ لِ
تُبَلَطُو ، أَسَانَا لَأَلْجَرَلَا بَحِي أَمَدَشَاكُ أُهُتَبَبَحَا ، مَعْنُ بَابَا يَلِنَاكُ هُنَّ لِمُهْهَلَلِ
أَمَلَفٍ ، أُهُتَعَمَجِي تَحِي تَبِعَتَفِي ، رَانِي دِي دِيءَا مَبَاهِي تَأِي تَحِي تَبَأَفٍ ، أَسْفَنَانَا هَيْلِ
هَجْرَبِ أَلِمَتَاخْلَا حَتْفَتَا لَوِيْلِ ، هَلْ لِقُوتَا ، هَلْ لِدَبْعَايِي ؛ تَلَأَقِ ، أُهُيْلَجْرَنِي بَتُعَقَوِي
، هَجْرُفٍ أَهْنَمُ أَنْ لِ جُرْفَا فِ ، كَهَجْوَءَاغْتَبَا كَلْدُتْلَعَفِي يِنَانَا مَلْعَتَتْ تَنْكُنَا فِ ، تُمُوقَفٍ
يَضَقِ أَمَلَفٍ ، زُرَا قَرْفَبِ أَرِي جَا تَرْجَاتُ سَانَا تَنْكُنِي يِنَانَا مُهْلَلِ ؛ ثَلَاثَا لَأَقَوِي جَرْفَفِ
هُنْمُ تَعَمَجِي تَحِي هَجْرُزَا لَزَا مَلَفٍ ، هُنَّ عَبْغَرْفٍ ، هَيْلَعٌ تَضَرَعَفٍ ، يِقَحِي نَطْعَا ؛ لَأَقِ ، هَلَمَعِ
، أُهُيْلَجْرَبِ لَأَلْ كَلْتَا يَلِيْلَابَهَذَا ؛ تَلُقِ ، هَلْ لِقُوتَا ؛ لَأَقَفٍ ، يِنَاءَجَفٍ ، أُهُيْلَجْرَبِ
؛ دُخِ ، كَبُؤِي زَهَتْ سَا أَلِي يِنَانَا ؛ تَلُقَفِي ، يِبُؤِي زَهَتْ سَتَا لَوِيْلِ ، هَلْ لِقُوتَا ؛ لَأَقَفٍ ، أُهُدُخَفِ
جَرْفَفِي ، يِقَبِ أَمَانَا لَجُرْفَا فِ ، كَهَجْوَءَاغْتَبَا كَلْدُتْلَعَفِي يِنَانَا مَلْعَتَتْ تَنْكُنَا فِ ، هَجْرَفِ
؛ يِنَانَا سَانَا لَوِيْلِ أَوْ نَاخِي شَلْ أُهُؤُرِ . «نَوْشَمَتَيْ أَوْجَرْحَفِي هَلْ لِ

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам дедилар:

«Уч нафар киши йўлда кетишаётган экан, ёмғирда қолиб, тоғдаги ғорга кириб олишибди. Бас, уларнинг ғорига тоғдан бир харсанг тушиб, чиқиш йўллари тўсиб қолибди. Улар бир-бирларига:

«Аллоҳ учун қилган солиҳ амалларингизга бир назар солиб, уларни васила қилиб, Аллоҳга дуо қилинглар, шоядки, сизларга кушойиш берса», дейишибди.

Улардан бири:

«Аллоҳим! Албатта, менинг қари ота-онам бор эдилар. Менинг кичик ёшдаги болаларим ҳам бор эди. Уларнинг барчасининг риоясини қилардим. Уларнинг олдига қайтиб келсам, сут соғиб, болаларимдан олдин ота-онамга ичираар эдим. Бир куни кеч қолиб, кечасигача кела олмадим. Келиб, икковларининг ухлаб қолганларини кўрдим. Одатдагидек, сут соғдим ва ота-онам икковларининг бош тарафларида, уйғотиб юбормай деб кутиб турдим. Болаларга ичиришни ҳам эп кўрмадим. Болалар очликдан оёғим остида қичқиришарди. Тонг отгунча шу ҳолда турдим. Агар Сен шу ишда Сенинг розилигингни тилаб қилганимни билсанг, бизга бир тирқиш очгин, осмонни кўрайлик», деди.

Бас, Аллоҳ тирқиш очди. Ундан осмонни кўрдилар.

Бошқаси эса: «Аллоҳим! Мен амакимнинг қизига эркаклар аёлларга энг ашаддий муҳаббат қўйишларидек муҳаббат қўйган эдим. Бас, ундан талаб қилдим. У (қиз) бош тортди. У ўзига юз динар беришимни сўради. Мен пулни жамлаб келиб, уни ушлаб, икки оёғи орасига тушдим. Шунда қиз:

«Эй Аллоҳнинг бандаси! Аллоҳдан қўрқ! Узукнинг ҳаққини бермасдан очма!» деди.

Мен ўрнимдан турдим. Агар шу ишни Сенинг розилигингни тилаб қилганимни билсанг, бизга яна ҳам каттароқ тирқиш оч», деди.

Бас, яна тирқиш очди.

Учинчи шахс: «Аллоҳим! Мен бир фарақ гуручга мардикор ёллаган эдим. У ишни бажариб бўлганидан сўнг:

«Ҳаққимни бер», деди.

Мен унга ҳаққини кўрсатдим. У олишдан бош тортди. Мен ўша гуручни экишда давом этавердим. Ундан бир қанча сигир ва молбоқарлар орттирдим. У қайтиб келиб:

«Аллоҳдан қўрқ!» деди. Мен унга:

«Анави сигирлар молбоқарлари билан сеники, олавер», дедим.

«Аллоҳдан қўрқ! Мени масхара қилма!» деди.

